Barckhausen

Specimen bot.
sistens fascicul-
um plantarum
ex flora comi-
tatus Lippiaci.

†OK
314
.B296

SPECIMEN BOTANICVM
SISTENS
FASCICVLVM PLANTARVM
EX
FLORA COMITATVS LIPPIACI

QVOD
CONSENSV ILLVSTRIS MEDICORVM ORDINIS

PRO
GRADV DOCTORIS MEDICINAE

OBTINENDO
D. 30. DEC. 1775

LIBRARY
NEW YORK
BOTANICAL
GARDEN

EXHIBVIT
GOTTLIEB BARCKHAVSEN
LIPPIACVS.

GOETTINGAE
EX OFFICINA JOANN. CHRISTIANI DIETERICH
ACADEMIAE TYPOGR.

48K 319
13296

THE
LIBRARY
OF THE
UNITED STATES
DEPARTMENT OF
THE ARMY
WASHINGTON
D. C.
20315

VIRO CLARISSIMO ATQVE EXPERIENTISSIMO
CHRIST. GVIL. HENR. DE MARÉES
MEDICINAE DOCTORI ET PRACTICO DESSAVIAE

S. P.

Miraberis forte, amice suauiſſime, cum hanc diſſertationem accipies, et inopinato eam hacce epiſtola *Tibi* dicatam inuenis. Attamen ſpero, *Te* hoc non in malam partem accepturum; vel certe hanc licentiam pro *Tuo* in me amore ſingulari facile condonaturum eſſe. Sed ſcire forſan cupis, quibus rationibus commotus eam *Tibi* potius, quam vlllo alio fautori vel amico nuncupare voluerim; quod quidem breuiſſime *Tibi* explicabo. Primo quod fautores atque patronos attinet, vix auſus ſum, tenue hocce opuſculum iis offerre. Praeterea in mentem veniebat monitum Franciſci Baconis*). Inter amicos autem neminem noui, qui *Te* candore animi et amore

A 2

erga

*) Neque vero nimis laudo morem illum receptum, libros patronis nuncupandi. Melius veteres, qui non aliis quam amicis, atque aequalibus ſcripta ſua dicare ſolebant, aut etiam nomina eiſmodi amicorum tractatibus ſuis imponere: quod ſi forte regibus aut magnatibus opus ſuum nuncuparent, tum demum hoc factum eſt, cum argumentum libri perſonae tali conueniret. *Baco de augm. ſcient,*

erga me superet, et cuius nomini maiore cum voluptate eam inscribere potuissim: vt nil dicam de ingenio, doctrina et sapientia *Tua*, ne laedam insignem tuam verecundiam, atque veram minimeque fucatam modestiam. Tandem etiam propterea huic dissertationi epistolam ad *Te* praemisi, quo simul *Tibi* aliisque rationes redderem, cur hanc materiam ad dissert. inauguralem elegerim atque tali modi conscripserim: et simul quoque breuiter enarrem, quomodo hic catalogus ortus sit. Liceat mihi itaque iam transire ad hoc ipsum argumentum, atque originem paulo altius repetere. — Cum ineunte aestate anni 1770 Lipsiam relinquerem, postquam ibidem per biennium varias disciplinas theoreticas tractassim, b. *Ludwigius* (etiam post cineres mihi adhuc semper venerandus) et Ill. Schreberus, iam nunc Academiae Erlangensis insigne decus, auctores mihi fuerunt atque exhortarunt me, vt in patriam redux plantas nascentes inquirerem, nomina observationesque consignarem, et deinceps floram patriae ederem. Tantorum virorum exhortatione, et voluptate, quam ipse ex studio botanico capiebam, facile adductus fui, ad plantas iuuestigandas et accuratius considerandas. Quamuis enim ipse eo tempore minime adhuc cogitabam, quidquam huius argumenti in lucem edere, et praeter oblectamentum finis tantum esset, propriam cognitionem botanicam augere, et plantas patriae aliquo modo cognoscere; (non enim erat animus adeo diu ibidem commorandi:) attamen cum praeter opinionem variis rationibus mouerer, vt tres fere annos in rure degerem,

occa-

occasione, et fere dicerem necessitate, coactus fui, ad relaxationem et refectionem animi ab aliis studiis, vt plantas ibidem prouenientes perscrutarer et cum descriptionibus aliorum compararem. Et itaque numerus plantarum et copia obseruationum atque descriptionum quotidie augebatur. — Et cum nunc finito curriculo Academico, specimen quoddam edendum erat, placuit mihi prae aliis argumentis, ex aduersariis meis hanc enumerationem depromere, quod moles nec adeo magna esset, nec etiam vltiorem elaborationem posceret. Sisto igitur hic enumerationem systematicam plantarum in Comitatu Lippiaco a me lectarum: nominibus Linnaeanis. Ne libelli moles nimis incretceret, paucas tantum addidi obseruationes et descriptiones botanicas. Quae quidem enatae sunt ex accurata comparatione optimorum librorum cum plantis ipsis: vbi nempe mihi nonnulla aliter apparuerunt ac aliis. Et ita omnino variis auctoribus contradixi, sed neminem nominaui, quod mihi illud inuidiosum et nullius vsus videbatur. Omisi pariter plantas dubias vel nondum satis definitas, vel etiam a Perill. a Linné nondum receptas: alio tempore et forte mox de iis dicturus. Loca natalia non addidi, quod longe plurimae proxime circa praedium Niederbarckhausen lectae sunt, (fere intra spatium horae vnus,) et paucissimae tantum circa Salzfussen, Lemgo etc.; accuratius ea tamen indicabo in tractatione vberiore. Nomina triuialia plantarum in medicina vel vsu habentes, vel certe ab vno alteroue laudatas, vel etiam

tantum ob vires toxicas aut nutrientes notabiles litteris ordinariis a reliquis distinxi. Quae in nostris officinis afferuantur, vel certe secundum pharmacopoeam Württembergicam afferuari deberent, earum nomina triuialia litteris maioribus expressa sunt. Paucas praeter ea in oeconomia, arte tinctoria etc. inprimis memorabiles asterisco notauī. Nil fuisset facilius quam ex Perillustr. de Haller, aliorumque operibus vires diuerfas, etiam non adeo vulgo notas, corradere. Sed nolui nec Dissertationem adeo ponderosam, nec etiam specimen compilationis edere; cum nempe propriis obseruationibus et experiētiis destituerer. Optauī vero quam maxime, vt nomina indigēna et vsum medicum domesticum adiungere possem: sed coactus abstineo, quod pauca quae mihi innotuerunt, sunt nimis manca et imperfecta.

Ob varias tamen plantas non adeo vulgares, et quod nondum catalogus plantarum huius regionis, quantum noui exstet, spero hunc libellum lectori beneuolo non prorsus ingratum fore. Nonnulli quidem sine dubio hunc fere nudum catalogum conspicientes, eum, vti alios eiusmodi libros, pro superuacaneo et valde inutili habebunt. Sed pace eorum dixerim, illi qui ita sentiunt, non parum a vero aberrant. Lubenter concedam si vrgent, quod ipsi nullam inde vtilitatem percipiant, attamen cogitent, non omnia quae ipsis inutilia sunt, aliis pariter nullum vsum

vsum praestare. Et liceat mihi hic, data occasione, paucas
 tantum vtilitates digito veluti indicare. Credo igitur vsum eius-
 modi enumerationum duplicem esse; nempe ratione indigenarum
 et exterorum. Priores sine dubio maiora inde emolumenta ca-
 pere possunt: et quidem medici et chirurgi, si in rure praxin
 exercent, et vel ob temporis angustiam aliis pharmacis desti-
 tuuntur, vel si ruricolis et pauperibus remedia indigena facile
 parabilia suadere volunt. Pharmacopoeis autem eiusmodi cata-
 logi vtilis sunt, quo sciant, quales herbæ in propinquo crescant
 ac ibi colligi debeant. Et adeo politiae medicae inferuire pos-
 sent tales enumerationes; nempe si politia medica eo usque se
 extenderet, ut curam incolarum haberet, ratione plantarum ve-
 nenatarum rel.; et si forte pharmacopoeis interdiceretur plan-
 tas indigenas a peregrinis mercatoribus emere, a quibus, ob lu-
 cri cupidinem aliarum nationum, saepe accipiunt plantas, (vel
 partes earum,) erroneas, adulteratas, vel aetate aliisque modis
 corruptas: et simul ridiculo ac noxio modo, pecuniam aliis
 gentibus numerant pro mercibus, quibus saepe propria regio
 abundat. Exteris autem eiusmodi enumerationes certe aliquo
 modo vsui sunt, quod cognitio geographica plantarum in vniuer-
 sum ita augeatur; speciatim vero vtilis, botanicis peregrinanti-
 bus, Academiis propinquis etc.

Sed fere iam pudet propriae apologiae, et certissime no-
verbo quidem mentionem fecissem, nisi nostris temporibus, apud
nonnullos quaerelae de multitudine sic dictarum florum, fere
in consuetudinem abiissent.

Et ita iam nil mihi amplius superest, amice exoptatissime,
nisi quod *Te* vehementer rogem, velis benevolentiam atque ami-
citiam *Tuam*, mihi in aeternum conseruare. Vale.

MONANDRIA.

Monogynia.

Hippuris vulgaris.

Digynia.

Callitriche verna.

— — *autumnalis.*

DIANDRIA.

Monogynia.

Ligustrum vulgare.

Circaea lutetiana.

— — *alpina.*

VERONICA OFFICINALIS.

— — *serpillifolia.*

— — BECCABUNGA.

— — *Anagallis.*

— — *scutellata.*

DIANDRIA.

VERONICA *montana.*

— — *chamaedrys.*

— — *agrestis.*

— — *aruenfis.*

— — *hederifolia.*

— — *triphyllus.*

VERBENA OFFICINALIS.

Lycopus europaeus. *

Digynia.

Anthoxanthum odoratum. *

TRIANDRIA.

Monogynia.

Valeriana dioica.

— — OFFICINALIS.

— — *locusta.*

IRIS PSEUDACORUS.

TRI-

Veronica agrestis.

Caulis procumbens hirsutus.

Foliola calycina ovata et prope cordata inaequalia; superioribus angustioribus et brevioribus.

Capsula ventricosa (vti de Haller dicit; quasi ex duobus ovis junctis composita) hirsuta, pilis capitatis.

Pedunculi etiam in hac specie saepissime foliis breviores.

Veronica aruenfis.

Caulis hirsutus, modo procumbens, modo erectus, *bisariam pilosus.*

Folia calycina lanceolata inaequalia, duo nempe inferiora superioribus majora.

TRIANDRIA.

Schoenus albus.
Cyperus flavesceus.
 — *fuscus.*
Scirpus palustris.
 — *caespitosus.*
 — *acicularis.*
 — *lacustris.* *
 — *setaceus.*
 — *maritimus.*
 — *sylvaticus.*
Eriophorum vaginatum.
 — — *polystach.*
Nardus stricta.

Digynia.

Phalaris arundinacea.
Panicum viride.
 — — *crus galli.*
 — — *sanguinale.*
Phleum pratense.
 — *nodosum.*
Alopecurus geniculatus.
Milium effusum.
Agrostis spica venti.
 — *canina.*
 — *stolonifera.*
Aira coerulca. *
 — *aquatica.*
 — *caespitosa.*

TRIANDRIA.

Aira montana.
 — *canescens.*
 — *praecox.*
 — *caryophyllaea.*
Melica nutans.
Poa trivialis.
 — *angustifolia.*
 — *annua.*
 — *compressa.*
 — *nemoralis.*
Briza media.
Dactylis glomerata.
Cynosurus cristatus.
Festuca ovina.
 — *elatior.*
 — *decumbens.*
 — *fluitans.*
Bromus secalinus.
 — *mollis.*
 — *giganteus.*
 — *pinnatus.*
 — *sterilis.*
 — *arvensis.*
Avena sativa.
 — *flavesceus.*
Arundo phragmit.
Lolium perenne.
 — *temulentum.*

TRI-

Flores sessiles vel brevissime pedunculati.

Capsula compressa, glabra, margine ciliata.

Pili in apice caulis, calycibus et capsulis capitati.

TRIANDRIA.

TRITICVM REPENS.

*Trigynia.**Montia fontana.*

TETRANDRIA.

*Monogyu.**Dipsacus fullonum.*— — *pilosus.*

SCABIOSA SVCCISA.

— — *ARVENSIS.*— — *columbaria.**Sherardia aruensis.*

ASPERVLA ODORATA.

Galium vliginosum.— — *VERVM.*— — *Mollugo.*— — *syluaticum. **— — *boreale.*— — *aparine.*

PLANTAGO MAIOR.

— — *media.*— — *LANCEOLATA.**Centunculus minimus.**Cornus sanguinea. **

ALCHEMILLA VVLGARIS.

*Digynia.**Aphanes aruensis.*

TETRANDRIA.

CVSCVTA EVROPEA.

— — *EPITHYMVM.**Tetragynia.**Ilex Aquifolium.**Potamogetton natans.*— — *crispum.*— — *ferratum.*— — *pusillum.**Sagina procumbens.*

PENTANDRIA.

*Monogynia.**Myosotis scorpioides.**Lithospermum aruense.*

CYNOGLOSSVM OFFICINALE.

PVLMONARIA OFFICINALIS.

SYMPHITVM OFFICINALE.

*Lycopsis aruensis.**Echinum vulgare.*

PRIMVLA VERIS.

MENYANTHES TRIFOLIATA.

Hottonia palustris.

LYSIMACHIA VVLGARIS.

— — *nemorum.*— — *NUMMVLARIA.*

ANAGALLIS ARVENSIS.

Conuoluuulus aruensis.— — *sepium.*

B 2

PEN-

Primula veris.

Collum haemisphaericum, non semper in apice tubi. sed etiam in medio: et quidem fere semper
in P. v. elatiore.

PENTANDRIA.

Campanula rotundifolia.— — *Rapunculus.*— — *rapunculoides.*— — *persicifolia.**Phyteuma spicata.**Samolus valerandi.**Lonicera Periclymenum.*

VERBASCUM THAPSUS.

— — NIGRUM.

DATURA STRAMONIVM.

HYOSCYAMUS NIGER.

ATROPA BELLADONNA.

SOLANUM DULCAMARA.

— — NIGRUM.

RHAMNUS CATHARTICUS.

— — FRANGULA.

Euonymus Europaeus.

RIBES RUBRUM.

— — NIGRUM.

PENTANDRIA.

HEDERA HELIX.

*Illecebrum verticillatum.**Glaux maritima.*

VINCA MINOR.

Digynia.

ASCLEPIAS VINCETOXICUM.

HERNIARIA GLABRA.

CHENOPODIUM BONVS HENR.

— — album.

— — viride.

— — polyspermum.

*Vlmus campestris.**Gentiana Pneumonanthe.*

— — CENTAURIUM.

— — Amarella.

— — campestris.

— — ciliata.

— — CRUCIATA.

— — filiformis.

PEN-

Campanula persicifolia.

Calycis laciniae horizontaliter fere patentes, nullo denticulo instructae.

Corolla calyce triplo longior, extus intusque glabra.

*Lonicera periclymenum.*Linnaeus hanc plantam enumerat in Mater. Med. uti officinalem: Alii vero *Loniceram Caprifoliam*.*Verbascum Thapsus.*Linnaeus *folia verbasci* ex *Thapso* desumere iubet; et *flores et radicem* ex *Verbascio nigro*, (vid. *Flora Suec.*) In *Materia medica*, tantum *radicem* ex *nigro*.*Hallerus* autem de *V. nigro* nullum usum indicat.*Gentiana cruciata.*

Flos primus plerumque quinquefidus.

PENTANDRIA.

Hydrocotyle vulgaris.

SANICULA EUROPAEA.

Tordylium anthriscus.

DAUCUS CAROTA.

CONIUM MACULATUM.

*Selinum carvisolia.**Heracleum sphondylium.*

ANGELICA SYLVESTRIS.

Sium angustifolium.

PENTANDRIA.

*Oenanthe fistulosa.**Phellandrium aquaticum.**Cicuta virosa.**Aethusa cynapium.**Scandix pecten.**Chaerophyllum sylvestre.*

—— — bulbosum.

—— — temulum.

PASTINACA SATIVA.

B 3

PEN-

Hydrocotyle vulgaris.

Scapus foliis triplo brevior.

Flosculi plerumque 8 — 12 in duobus verticillis dispositi.

Heracleum sphondyl.

Gleditsius *brancam vrsi* huc refert; quae etiam vulgo in officinis desumitur ab hac planta. Linnaeus autem potius contendit ab *Acantho molli* desumendam esse; et nostram minime habere vires emollientes.

Cicuta virosa.

Linnaeus hanc plantam laudat ad *Emplastrum de cicuta*: Hallerus, *Pharmacopaea Würtenb.* etc. requirunt *Conium maculatum*.

Chaerophyllum sylvestre.

Caulis sulcatus; et plerumque inferius hirsutus.

Folia hirsuta nitentia quadruplicato pinnata.

Semina apice striata.

Pedicelli radiales tantum fertiles.

Chaerophyllum bulbosum.

Caulis inferius hirsutus; superius laevis. (glaber et non sulcatus)

Folia caulina inferiora quadruplicato pinnata.

Involucrum uniuersale monophyllum vel nullum, parziale dimidiatum, exterius possum: foliolis lanceolatis acuminatis reflexis. involucrum in umbellulis radialibus 2. 3. 4. phylum, in centralibus mono vel diphyllum et nonnulla rudimenta foliorum.

Flosculis centralis fertilis pedicellatus, pedicello stricto reliquis crassiore.

Chaerophyllum temulum.

Caulis hispidus scaber, subro maculatus.

Inuo-

PENTANDRIA.

CARVM CARVI.

PIMPINELLA SAXIFRAGA.

APIVM GRAVEOLENS.

*Aegopodium Podagraria.**Trigynia.**Viburnum opulus.* *

SAMBVCVS NIGRA.

— — — *racemosa.*

ALSINE MEDIA.

*Tetragyn.**Parnassia palustris.**Pentagyn.*

LINVM CATHARCTICVM.

— — — *Radiola.*

DROSERA ROTVNDIFOLIA.

— — — *longifolia.*

PENTANDRIA.

*Polygynia.**Myosurus minimus.*

HEXANDRIA.

*Monogynia.**Leucoium vernum.**Allium vrsinum.**Ornithogalum luteum.*

CONVALLARIA MAIALIS.

— — — POLYGONATVM.

— — — *bifolia.*

ACORVS CALAMVS.

Juncus conglomeratus.— — — *effusus.*— — — *squarrosus.*— — — *articulatus.*— — — *bulbosus.*— — — *busonius.*— — — *campestris.**Jun-*

Involucrum vniuersale, mono vel diphyllum partiale 6. 7. 8. phyllum.

Umbellulae centrales maxima ex parte abortiunt.

Flosculus centralis, *fertilis sessilis.*

Planta matura tota fere rubra.

Possent forte etiam in reliquis chaerophyllis ex flosculis centralibus pedicellatis vel sessilibus fertilibus vel abortientibus, characteres faciles et certi desumi.

Apium palustre.

Ob involucra et semina videtur diuersum genus a Petrofcelino constituendum esse.

*Convallaria polygonatum.**Sigillum Salomonis* off. vti placet Linnaeo, Gleditsio, Pharmacop. Wirtenb. aliis.

Hallerus Couallariam multifloram habet pro officinali specie.

Juncus squarrosus.

Culmus non prorsus nudus, sed in basi folium vnicum.

Juncus campestris.

Semina tria magna oblonga.

HEXANDRIA.

*Juncus pilosus.**Peplis portula.**Trigynia.**Rumex crispus.*— — *ACUTVS.*— — *AQUATICVS.*— — *ACETOSA.*— — *Acetofella.**Triglochin palustre.**Polygynia.**Alisma Plantago.*

HEPTANDRIA.

*Monogynia.**Trientalis europaea.*

OCTANDRIA.

*Monogynia.**Oenothera biennis.**Epilobium angustifolium.*— — *hirsutum.*— — *montanum.*— — *tetragonum.*— — *palustre.**VACCINIVM MYRTILLVS.*— — *vliginosum.*

OCTANDRIA.

VACCINIVM vitisidaea.— — *oxycoccus.**ERICA VVLGARIS.**Trigynia.**POLYGONVM BISTORTA.*— — *amphibium.*— — *hydropiper.*— — *Perficaria.*— — *AVICVLARE.*— — *Coniolumulus.*— — *dumetorum.**Tetragynia.**PARIS QVADRIFOLIA.**Adoxa Moschatellina.*

DECANDRIA.

*Monogynia.**Monotropa hypopithys.**Andromeda polifolia.**Pyrola minor.*— — *secunda.**Digynia.**Chrysosplenium alternifol.*— — *oppositifolium.**Saxifraga tridactylites.*

DE-

Juncus pilosus.

Semina quoque tria uti in praecedente.

Saxifraga tridact.

Folia radicalia infima non trifida sed ovata integerrima. Et in solo minus favente plurima specimina omnino absque foliis trifidis reperi.

DECANDRIA.

Sceleranthus annuus.

— — perennis.

Gypsophila muralis.

SAPONARIA OFFICINALIS.

— — *vaccaria.**Dianthus Armeria.**Trigynia.**Cucubulus behen.**Silene nutans.**Stellaria nemorum.*— — *Holostea.*— — *gramina.**Arenaria trinervia.*— — *serpillifolia.*— — *tenuifolia.*— — *rubra.**Pentagynia.*

SEDVM TELEPHIVM.

— — *reflexum*— — *album.*— — *ACRE.*

OXALIS ACETOSELLA.

DECANDRIA.

*OXALIS corniculata.**Agrostemma Githago.**Lychnis flos cuculi.*— — *dioica.**Cerastium vulgatum.*— — *viscosum.*— — *semidecandrum.*— — *arvense.*— — *aquaticum.**Spergula arvensis.*— — *pentandra.*— — *nodosa.*

DODECANDRIA.

Monogynia.

LYTHRVM SALICARIA.

Digynia.

AGRIMONIA EUPATORIA.

*Trigynia.**Reseda Luteola.**Euphorbia peplus.*— — *exigua.*

DO-

Caulis, folia pedunculi et calyx hirsuti, pilis capitatis, capitulis viscidis rubris.

Stamina 5. altiora 5. profundiora.

*Arenaria serpillifolia.*Capsula 6 fariam dehiscit: vti etiam *A. trinervia.**Arenaria tenuifolia.*

Capsula dehiscit apice trifido.

*Arenaria rubra.*Stamina omnino 10, reperi: etiam Lippiac in *A. maritima.*

DODECANDRIA.

*Euphorbia helioscopia.**Dodecagyn.*

SEMPERVIVUM TECTORVM.

ICOSANDRIA.

Monogyn.

PRVNVS SPINOSA.

— — AVIVM.

*Digynia.**Crataegus Oxyacantha.**Trigynia.**Sorbus aucuparia.**Pentagynia.**Pyrus communis.*

— malus.

SPIRAEA VLMARIA.

*Polygynia.*ROSA *rubiginosa.*— *villosa.*

— CANINA.

ICOSANDRIA.

RVBVS FRVTICOSVS.

— *caesus.*

— IDAEVS.

FRAGARIA VESCA.

— — *sterilis.*

POTENTILLA ANSERINA.

— — *verna.*

— — REPTANS.

— — *argentea.*

TORMENTILLA ERECTA,

GEVM VRBANVM.

*Comarum palustre. **

POLYANDRIA.

*Monogynia.**Althaea spicata.*

CHELIDONIUM MAIVS.

PAPAVER *Argemone.*

— — RHOEAS.

— — *dubium.*

TILIA EVROPAEA.

Po-

Euphorbia helioscopia.

Efulae Hb. Linnaeus in Flor. Succ. ad hanc speciem refert: radicem et corticem vero ad *E. palustrem*. In Materia Med. *ejusd.* (ed. Schreb.) omnia ex palustri sumuntur.

Hallerus, Gleditsius, et alii autem Euphorb. cyperiss. pro esula minori off. habent.

Rosa rubiginosa.

Germina saepe prorsus glabra, vel etiam basi tantum hispida,

Tormentilla erecta.

Flos primus saepissime habet petala 5, et calycem 10 fidum.

Posse inde etiam argumentum sumi, Potentillis jungendam esse.

Papaver dubium.

Setae non in caule, sed tantum in pedunculis appressae.

POLYANDRIA.

Trigynia.

DELPHINIUM CONSOLIDA.

ACONITUM NAPELLUS.

Pentagyn.

AQUILEGIA VULGARIS.

Polygynia.

ANEMONE HEPATICA.

— — nemorosa.

— — ranunculoides.

Clematis vitalba.

RANUNCULUS flammula.

— — FICARIA.

— — auricomus.

— — sceleratus.

— — bulbosus.

— — repens.

— — acris.

— — lanuginosus.

— — arvensis.

— — hederaceus.

— — aquatilis.

POLYANDRIA.

*Helleborus viridis.**Caltha palustris.*

DIDYNAMIA.

Gymnosperma.

AJUGA PYRAMIDALIS.

— — reptans.

Teucrium Botrys.

— — Scorodonia.

HYSSOPUS OFFICINALIS.

NEPETA CATARIA.

Mentha sylvestris.

— — aquatica.

— — gentilis.

— — arvensis.

GLECOMA HEDERACEA.

LAMIV ALBUM.

— — maculatum.

— — purpureum.

— — amplexicaule.

DY-

Aconitum Napellus.

Passim reperi in ruderalis et prope hortos: vix tamen vere pro planta indigena haberi potest. —

Non est Aconitum illud Stoereckii, quod est Aconitum Cammarum: monente iam Hallero in in Hist. stirp. Linnaeus in Materia Med. habet Napellum. In Pharmacopaea Würtenberg. nominatur quidem Napellus, quoniam autem editores ex Stoereckii libello recipiunt, a Pharmacopaeis Aconitum Cammarum adhiberi debet.

Ajuga reptans.

Hallerus, Gleditsius et alii huc referunt Consolidam mediam offic. Linnaeus autem Pharmacop. Würtenb. etc. referunt eam ad Ajugam pyramidalem.

DIDYNAMIA.

Galeopsis Ladanum.— — *Tetrahit.*— — *Galeobdolon.*

BETONICA OFFICINALIS.

Stachys sylvatica.— — *palustris.*— — *arvensis.*

BALLOTA NIGRA.

MARRUBIUM ALBUM.

Clinopodium vulgare.

ORIGANUM VULGARE.

THYMUS SERPILLUM.

— — *Acinos.**Scutellaria galericulata.*

PRUNELLA VULGARIS.

*Angiosperma.**Rhinanthus crista galli.*

EUPHRASIA OFFICINALIS.

— — *odontites.**Melampyrum pratense.**Pedicularis sylvatica.*ANTIRRHINUM *Elatine*— — *minus.*

DIDYNAMIA.

ANTIRRHINUM LINARIA.

— — ORONTIUM.

SCROPHULARIA NODOSA.

— — — AQUATICA.

Limosella aquatica.

TETRADYNAMIA.

*Siliculosa.**Myagrum fatiolum.**Draba verna.*

THLASPI ARVENSE.

— — BURSA PASTORIS.

COCHLEARIA OFFICINALIS.

Iberis nudicaulis.

TETRADYNAMIA.

*Siliquosa.**Cardamine pratensis.*— — *amara.*

SISYMBRIUM NASTURTIUM.

— — *amphibium.*

— — SOPHIA.

ERY-

*Pedicularis sylvatica.*Vires medicas Hallerus huic tribuit. Linnaeus autem *palustri.**Iberis nudicaulis.*

Ex radice plures caules saepe assurgunt.

Sed primus est tantum caudus; reliqui foliosi et magis decumbentes.

TETRADYNAMIA.

ERYSIMVM OFFICINALE.

- — *Barbarea.*
 — — *ALLIARIA.*
 — — *cheiranthoides.*

Arabis thaliana.

Turritis glabra.

SINAPIS ALBA.

- — *NIGRA.*

Raphanus raphanistrum.

MONADELPHIA.

*Decandria.*GERANIVM *cicutarium.*

- — *palustre.*
 — — *ROBERTIANVM.*
 — — *molle.*
 — — *columbinum.*
 — — *diffusum.*

MONADELPHIA.

Polyandria.

MALVA ROTVNDIFOLIA.

- — *sylvestris.*
 — — *ALCEA.*
 — — *moschata.*

DIADELPHIA.

Hexandria.

FVMARIA BVLBOSA.

- — *OFFICINALIS.*

Offandria.

POLYGALA VVLGARIS.

Decandria.

Spartium scoparium.

GENISTA TINCTORIA.

- — *pilosa.*
 — — *anglica.*
 — — *germanica.*

DIA-

Erysimum cheirantoides.

In hortis et agris arenosis omnino caulis ramosissimus. Sed in agris argillosis frigidis semper reperi caulem simplicissimum vix spitamacum et fere triquetrum.

Folia plerumque paulum serrata.

Sinapis nigra.

Siliquae non semper glabrae, sed saepissime pubescentes, imo etiam hispidae.

Malva rotundifolia.

Linnaeus in Materia Med. hanc speciem recenset uti officinalem. Hallerus autem Maluam sylvestrem.

Genista tinctoria.

Linnaeus et qui eum sequuntur hanc Genistam habent pro officinali. Hallerus alique Genistam officin. referunt ad *spartium scoparium*.

DIADELPHIA.

ONONIS ARVENSIS.

Orobus vernus.

— *tuberosus.*

— *niger.*

Lathyrus pratensis * .

Vicia dumetorum. .

— *sylvatica.* .

— *cracca.* .

— *sepium.*

Eruum tetraspermum.

— *hirsutum.*

Ornithopus perpusillus.

Decandria.

Astragalus glycyphyllos.

TRIFOLIUM M. OFFICINALIS.

— — *hybridum.* *

— — *repens.*

— — **PRATENSE.**

— — *arvense.*

— — *agrarium.*

— — *procumbens.*

Lotus corniculatus. *

Medicago lupulina.

POLYADELPHIA.

Polyandria.

HYPERICUM quadrangulum.

— — **PERFORATUM.**

— — *humifusum.*

— — *montanum.*

— — *hirsutum.*

— — *pulchrum.*

SYNGENESIA.

Polygamia aequalis.

Tragopogon pratense.

Picris hieracioides.

Sonchus oleraceus.

— — *arvensis.*

Prenanthes muralis.

LEONTODON TARAXACUM.

— — *autumnale.*

— — *hispidum.*

— — *hirtum.*

HIERACIUM PILOSELLA.

SYN-

C 3

Eruum tetraspermum.

Calyx minime longitudine corollae, sed triplo minor: dentes superiores minores; stigma antice villosum. Est igitur *Vicia*.

Picris hieracioides.

Tota planta hispida, pilis bifurcatis, exceptis nervis foliorum.

Caulis erectus, firmus.

Folia ovato-lanceolata cordata sessilia; margine dentato undulato.

Pedun-

SYNGENESIA.

HIERACIUM auricula.
 — — *murorum.*
 — — *paludosum.*
 — — *sabaudum.*
 — — *umbellatum.*

Crepis tectorum.

— *biennis.*

Hyoseris minima.

Hypochaeris glabra.

— — *radicata.*

Lapsana communis.

ARCTIVM LAPPA.

Serratula tinctoria.

— — *arvensis.*

SYNGENESIA.

Carduus lanceolatus.

— — *nutans.*

— — *palustris.*

— — *acaulis.*

Cnicus oleraceus.

— *Evisithales.*

Carlina vulgaris.

Bidens tripartita.

— *cernua.*

EVPATORIUM CANNABINVM.

Polygam. superfl.

TANACETVM VVLGARE.

ARTEMISIA ABSINTHIUM.

— — VVLGARIS.

SYN-

Pedunculi squamosi, minus hispidi.

Calycis squamae inferiores laxae subpatentes.

Flores paniculati etc.

Hieracium auricula.

Pili foliorum simplices; caulis et calycis capitati.

Hieracium murorum.

Caulis erectus strictus, ad radicem villosus, superius subtomentosus et hispidus.

Folia ovata, dentata, dentibus mucrone terminatis; pagina superiore hispida, saptus villosa.

Pili in foliis et parte inferiore caulis simplices; in calyce vero et superiore parte caulis capitati.

Hieracium paludosum.

Caulis erectus sulcatus glaber.

Folia caulina lanceolata amplexicaulia retrorsum dentato sinuata.

Pedunculi subtomentosi.

Folia calycina hispida; pilis capitatis.

Crepis tectorum.

Planta variabilis, et saepe difficile agnoscenda. Inprimis inter segetes occurrit sequens varietas:

Cau-

SYNGENESIA.

GNAPHALIUM ARENARIUM.

— — *sylvaticum.*— — *virginicum.*

— — DIOICUM.

CONYZA squarrosa.

Erigeron canadense.— — *acre.*

TUS-SILAGO FARFARA.

— — PETASITES.

— — *hybrida.*

SENECIO viscosus.

— — *sylvaticus.*— — *Jacobaea.*

— — VULGARIS.

Aster Tripolium.

SOLIDAGO VIRGAVREA.

Cineraria palustris.

INVLA HELENIVM.

— — *dysenterica.*

SYNGENESIA.

INVLA *pulicaria.*

ARNICA MONTANA.

BELLIS PERENNIS.

CHRYSANTHEMUM LEUCANTH.

— — — *Segetum.*

MATRICARIA PARTHENIVM.

— — — CHAMOMILLA.

Anthemis cotula.

ACHILLAEA PTARMICA.

— — — MILLEFOLIUM.

Polygam. frusstranea.

CENTAUREA CYANVS.

— — — *scabiosa.*— — — *Iacea.**Polyg. necessaria.**Filago germanica.**Polyg. Monogamia.**Isione montana.**Viola hirta.*

SYN-

Caulis simplicissimus, erectus angulatus glaber.

Folia lanceolata, sagittato-amplexicaulia; inferiora dentata, superiora integerrima, margine reflexo etc.

Gnaphalium arenarium.

Est Stoechas citrina off. secundum Linnaeum, Hallerum. etc.

Gleditsius nominat quidem Gnaphalium stoechas Lin., sed ut videtur nomen tantum per errorem irrepsit.

Matricaria chamomilla.

Receptaculum conicum cavum.

Viola hirta.

Folia cordata obtusa crenata.

Calycis foliola lanceolata obtusa trineruia.

Prae-

SYNGENESIA.

Viola palustris.

— ODORATA.

— canina.

— TRICOLOR.

Impatiens noli tangere.

GYNANDRIA.

Diandria.

ORCHIS BIFOLIA.

— — Morio

— — Mascula.

GY-

Præcipua certe discrimina inter hanc et *odoratam*, quod hirta stolonibus destituatur; folia angustiora sint, et magis lanceolata; flos pallidior et inodorus; totus habitus minor et humilior. A *V. canina* vix tempore florescentiæ differre vidi, nec adeo evidenter calcaribus; sed foliis crenatis, magis lanceolatis (non ferratis mucronatis) calycibus obtusis etc.

Viola palustris.

Folia reniformia ferrata, vtrique pagina glabra, demibus apice obtusis cartilagineis.

Pedunculus radicalis tetragonus debilis.

Calycis foliola lanceolata obtusa glabra; duo inferiora et supremum sæpe paulo latiora.

Viola odorata.

Folia cordata ferrata obtusa: vtrique pagina hirsuta,

Calycis foliola trineruia obtusa: tria superiora lanceolata, duo inferiora ovata.

Viola canina.

Folia cordata ferrata, subtus glabra, apice et quolibet dente mucronato.

Calycis foliola omnia sublata.

Orchis bifolia.

Secundum Linnaeum ab hac specie radix Satyrii off. colligenda.

Gleditsius autem nominat *orchidem militavem*.*Orchis morio.*

Folia superiora, vaginantia tota cauli appressa.

Bracteae coloratae, neruo virescente.

Petala 3 exteriora, lineis virescentibus notatae.

Orchis morio.

Hanc speciem Linnaeus credit exhibere rad. Salap.

Hallerus sub *mascula* recenset vires rad. Salap.Percivall affirmat radices *latifoliae* et alias *orchides* palmatas easdem exsere virtutes.*Orchis mascula.*

Folia superiora vaginantia, tota cauli appressa.

Bracteae coloratae eneruiae.

GYNANDRIA.

ORCHIS latifolia.

— — conopsea.

— — maculata.

Ophrys Nidus avis.

— — spiralis.

— — ovata.

— — insectifera.

— — α . myodes.— — β . adrachnites.

Serapias latifolia.

— — longifolia.

— — grandiflora.

Polyandria.

ARVM MACVLATVM.

Calla palustris.

MONOECIA.

Monandria.

Zannichellia palustris.

Chara vulgaris.

Diandria.

Lemna trifolca.

— — minor.

— — polyrhiza.

Triandria.

Typha latifolia.

— — angustifolia.

Sparganium erectum.

Carex arenaria.

— — leporina.

— — vulpina.

MONOECIA.

Carex muricata.

— — digitata.

— — montana.

— — caespitosa.

— — distans.

— — acuta.

— — vesicaria.

— — hirta.

Tetrandria.

Betula alba.

— — Alnus.

VERTICILLATA VIRENS.

— — DIOICA.

Polyandria.

Ceratophyllum demersum.

Myriophyllum spicatum.

Sagittaria sagittifolia.

POTERIVM SANGVISORBA.

QUERCUS ROBVR.

Fagus sylvatica.

Carpinus betulus. *

Corylus auellana.

Adelphia.

PINUS SYLVESTRIS.

DIOECIA.

Diandria.

SALIX triandra.

— — Helix.

— — arenaria.

D

DIO.

DIOECIA.

SALIX caprea.

— *viminalis.*

— ALBA.

Tetrandria.

VISCUM ALBUM.

Pentandria.

HYMVLVS LVPVLVS.

Oſandria.

POPVLVS NIGRA.

— — *tremula.* **Enneandria.**Mercurialis perennis.**Monadelphia.*

IVNIPERV COMMVNIS.

POLYGAMIA.

*Monoecia.**Holcus lanatus.*— *mollis.**Valantia cruciata.*

PARIETARIA OFFICINALIS.

Atriplex hastata.— — *patula.**Acer campestris.**Dioecia.*

FRAXINVS EXCELSIOR.

CRYPTOGAMIA.

*Filices.*EQUISETVM *ſyluaticum.*

— — ARVENSE.

— — paluſtre.

— — *fluuiatile.*

OPHIOGLOSSVM VVLGATVM.

OSMVNDA LVNARIA.

— — *regalis.*— — *ſpicant.*

PTERIS AQUILINA.

ASPLENIVM TRICHOMANES.

— — RVTAMVRARIA.

POLYPODIVM VVLGARE.

— — *phogopteris.*— — *criſtatum.*

— — F. MAS.

— — F. femina.

— — *thelypteris.*— — *fragile.*— — *dryopteris.**Muſci.*

LYCOPODIVM CLAVATVM.

— — *imundatum.*

LYCO-

Equisetum armenſe.

Hanc plantam Linnaeus et alii credunt eſſe *Equisetum officinale*. Hallerus autem *Equisetum paluſtre* habet pro officinali.

Pteris aquilina.

Est *Filix femina* off. affirmante Hallero, et ea ſpecies filicis quam iam Theophrastus laudavit contra vermem ſatum.

CRYPTOGAMIA.

Musci.

LYCOPODIUM selago.

— — annotinum.

— — complanatum.

*Sphagnum palustre.**Phascum acaulon.*

— — subulatum.

*Fontinalis antipyretica.**Buxbaumia acaulis. Schmid.**Splachnum ampullaceum.*

POLYTRICHUM COMMUNE.

Mnium setaceum.

— — capillare.

— — pyriforme.

— — polytrichoides.

— — serpillifol.

— — cuspidatum.

— — punctatum.

— — palustre.

— — fontanum.

Bryum apocarpum.

— — striatum.

— — pomiforme.

— — subulatum.

— — rurale.

— — scoparium.

— — glaucum.

— — heteromallum.

— — truncatulum.

CRYPTOGAMIA.

*Musci.**Bryum viridulum.*

— — hypnoides.

— — argenteum.

— — pulvinatum.

— — caespititium.

Hypnum taxifolium.

— — bryoides.

— — complanatum.

— — triquetrum.

— — rutabulum.

— — parietinum.

— — praelongum.

— — abietinum.

— — proliferum.

— — cupressiforme.

— — aduncum.

— — viticulosum.

— — squarrosum.

— — dendroides.

— — curtispiculatum.

— — purum.

— — illecebrum.

— — riparium.

— — cuspidatum.

— — sericeum.

— — velutinum.

— — serpens.

— — sciuroides.

Al-

A Gleditio citatur Polypodium filix foemina Lin. pro planta officinali. Et Pharmacop. Würtenb. dicit, sub nomine radice Filicis in usum vocari filicem maiorem ramosam, et Linnaeum Filicem marem substituisse.

CRYPTOGAMIA.

*Algae.**Jungermannia asplenoides.*— — *bidentata.*— — *bicuspidata.*— — *nemorea.*— — *albicans.*— — *complanata.*— — *dilatata.*— — *tamarisci.*— — *epiphylla.*— — *pinguis.*— — *multifida.*— — *furcata.*— — *pusilla.*

MARCHANTIA POLYMORPHA.

*Riccia glauca.**Anthoceros punctatus.*— — *laevis.*

LICHEN scriptus.

— — *geographicus.*— — *rupicola.*— — *pertusus.*— — *sanguinari.*— — *sagineus.*— — *carpineus.*— — *ericetorum.*— — *candelarius.*— — *subfuscus.*— — *pallescent.*— — *centrifugus.*— — *saxatilis.*

CRYPTOGAMIA.

Algae.

LICHEN olivaceus.

— — *parietinus.*— — *physodes.*— — *stellaris.*— — *ciliaris.*

— — PULMONARIUS.

— — *furfuraceus.*— — *sarinaceus.*— — *fraxineus.*— — *prunastri.*— — *caperatus.*— — *glauca.*

— — CANINUS.

— — *polyphyllus.*— — *cocciferus.*— — *pyxidatus.*— — *cornutus.*— — *rangiferinus.*— — *uncialis.*— — *subulatus.*

— — BARBATVS.

— — *inbatus.*— — *lanatus.*— — *hirtus.**Tremella Nostoc.*— — *lichenoides.*— — *verrucosa.**Uva compressa.*— — *granulata.**Conserua reticulata.*— — *riularis etc.*

T H E S E S.

I.

Non potest certo definiri, an Medicina generi humano magis noxia, quam salutaris euadat, propter ignorantiam eorum, qui eam exercent, aut pro medicis haberi volunt.

II.

Judicii gradus diuersi forte pendent a diuersitate memoriae.

III.

Temperamenta magis videntur pendere a fluidis, quam a solidis partibus.

IV.

Nullus cibus vniuersaliter nec salubris nec insalubris recte appellari potest.

V.

Solanum tuberosum egregium est alimentum.

VI.

Anagallidem minime contemnendam esse credo; sed dignam ulterioribus experimentis in hydrophobia aliisque morbis.

VII.

Male concluditur a multis, medicamenta esse inertia, si sapore et odore fere prorsus destituuntur.

VIII.

Amara sunt stomacho inimica.

XI.

Minus recte mihi videtur negari a multis viris Cl., non dari vera lithontriptica.

X.

Methodus medendi omnino diuersa esse debet secundum diuersa climata.

XI.

Acida non in omnibus febribus remittentibus conducunt.

XII.

Omnes partus serotini sunt vel maxime improbables: et vix ullo modo extra dubium poni possunt ea, quae de his occurrunt exempla.

OK314.B296

gen

Barckhausen, Gottli/Specimen botanicum s

3 5185 00088 0839